

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
муниципального образования «Кошхабльский район»
«Средняя общеобразовательная школа № 2»

РАССМОТРЕНО
на заседании ШМО
Протокол от 31.07.2023 г.
№ 1

Руководитель ШМО

Бахтиярова Г.А.

СОГЛАСОВАНО
с зам. директора по УВР
Н.А.Унарокова
«07» августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО
приказом директора
МБУ «СОШ № 2»

«08» августа 2023 г. № 15

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по внекурчной деятельности
курса «Сыбзэ - си Дунай»
(наименование предмета)

для 16 класса
(ступень обучения, класс)

на 2023— 2024 учебный год

Рабочую программу составил(а):
Зипунова М. С.
учитель начальных классов

а.Кошхабль, 2023 г.

УЧЫЗГҮЭГҮУАЗ.

К1элэеджак1охэм ш1энныгъэ дэгүүхэр аригъэгъотынхэр,1офиш1энныр ш1у аригъельзгүүныр,шэн-1эдэб дахэхэр ахилъханхэр,якъэралыгъо фэшынкъэхэу ып1унхэр арых еджап1эм шшьэриль шхъя1эу и1эхэр.

А шшьэрильхэм язэш1охынк1э литературабзэми,адрэ предметхэм афэдэу,мэхъянэ и1.К1элэеджак1охэм дунаеу зыхэтэй къагуры1онымк1и,ш1энныгъэмэ якъежъап1эхэр ал3 къихъанхэмк1и,ш1унныгъэ тэрэз агъотынымк1и къежъап1эу хурэр ныдэльфыбээр ары.Ныдэльфыбээм ш1угъэу къытырэр нахь гъэльэшгъэнным пае,ащ зэрэрагъаджэрэр нахь тэрэзэу зэхэцгъэн,урок пэпчь нахь ш1энныгъэ куу къытэу гъэпсигъэн фае.

Арышь,литературабзэм изэгъеш1энк1э шшьэриль зэфэшхяафхэр къэущүх.Ахэр:

-к1элэц1ык1ухэм аныбжирэ язэхэш1ык1рэ ялтыгыгъэу хэхъоныгъэ аш1ынным лъапсэ фэш1ынныр;

-имэхъянэ къагуры1оэ 1упк1эу ык1и псынк1эу текстым къеджэнхэм, жэбээ дахэ ал1ульы хъуным афэгъэхъыгъэ амалхэр ягъэгъотынхэр;

-дунаеу зыхэтхэр нахьыш1оу къагуры1оу,алкышиш1олк1э пытэхэу,адыгэгъэц1ыфыгъэ зек1ок1э дахэмрэ 1эдэбымрэ яшэнхэу яныдэльфыбээ ш1у алъэгъоу, агъэльап1эу,улъепкь гушхуагъэхэр ахэльэу,адыгэмэ якультурэ хэш1ык1 фыря1эу, дэир шагъэзыу,дахэр къагуры1оу, дэгъоу еджэхэу ш1угъэнхэр;ш1угъэ къэзытрэ 1офиш1энхэм афэцагъэхэу егъесэгъэнхэр.

Япл1энэрэ классым литературабзэм иягъеш1энк1э тхъэмафэм сыхь.2, ильэсүм сыхь.68 къыреты базиснэ учебнэ планхэу Адыгэ Республикаэм гъэсэнгъэмрэ ш1энныгъэрэмк1э и Министерствэ иунашьюо аштагъэхэм.

Еджэнымрэ жабзэм ихэгъэхъонрэ яхыл1агъэу программэм къыдилытэхэрэр:

- 1) Зэджэцтхэм ятемэхэр.
- 2) Унэм щеджэнхэр.
- 3) Еджэнымк1э къулайныгъэу агъотын фаехэр.
- 4) Зэджэцт текстхэмрэ жабзэм ихэгъэхъонрэ яхыл1агъэу 1офеу аш1ещтхэр.

Урокым иохьтэ нахьыбэ дэдэр(такъикъ 30-35-рэ)к1элэеджак1охэм яеджэнрэ текстым 1офе даш1эннымрэ аш1ухын фае.

Класс пэпчь к1элэеджак1охэр къызэрэшдэжэцтэм (зы такъикъым тельытагъэу) псынк1агъэу хэлтын фаехэр мыш фэдэх:

Классхэр	Зы такъикъым къызэрэшдэжэн фае гушы1э пчтагъэр
Анэрэ класс	15-20
Ят1онэрэ класс	30-40
Яш1енэрэ класс	50-60
Япл1энэрэ класс	70-80

Унэм щеджэныр.Егъэджэн-ш1унныгъэ шшьэрильхэу ублэп1э еджап1эм ишшхъэ шытхэр гъэцк1эгъэнхэмк1э унэм щеджэныр дэгъоу зэхэцгъэнным.

мэхъянэшхо и1.

К1элэеджак1охэр унэм щеджэнхэмк1э мыш фэдэ пшъэрылхэр зэш1уахыгъэнх фае:

- 1) предмет пстэухэмк1и классым зэрэщеджэхэрэм къатырэ ш1энныгъэхэм ахэгъехьогъэныр ык1и зягъэушомбгъугъэныр;
- 2)тхылъэу ящык1эгъэштыр библиотекэм кыч1агъотэнм,тхылъым зыфэшт материалыр кыхагъэшынм егъэсэгъэнхэр;
- 3)ежь-ежырэу тхылъым 1оф зэрэдаш1эшт куулайныгъэу а1эк1элъхэм ахагъехъоныр;
- 4)еджэнымк1э чаныгъэ кызхагъафэу, ац пыщагъэхэу,ш1энныгъак1эхэр зэрагъэгъотынм фаблэхэу п1угъэнхэр.

Тхылъым ежь-ежырэу 1оф даш1эн альэк1ынм иксулийныгъэхэр к1элэеджак1охэм а1эк1эгъэхъагъэнхэм нае унэ еджэнымк1э сыхват гъэнэфагъэхэр программэм къетых:япл1энэрэ классым сыхь.-9.

Япл1энэрэ классым еджэнымк1э куулайныгъэу к1элэеджак1охэм агъотын фаехэр:

- гүш1э псаухэмк1э къеджэнхэр;
- кызаджэхэрэр къагуры1онхэр;
- зэджагъэхэр ежь-ежырэу къалотэжынхэр;
- зэджагъэхэм имэхъанэ шъхы1э къагъотыныр;
- зэджагъэхэм ехыл1эгъэ план кызэрэрик1охэр зэхагъэуцонхэр;
- зэджагъэхэм имэхъанэ игъэк1отыгъэу,к1эк1эу къалотэжынхэр;
- зэджагъэхэм кыгъэльтагъорэм ехыл1эгъэ сурэт жэры1ок1э къаш1ыныр;
- литературнэ къэ1ок1э шапхъэм тетэу къеджэнхэр,къэгүш1энхэр
- апэрэ ильэсныкъом гүш1э 60-70,ят1онэрэ ильэсныкъом гүш1э 70-80 1упк1эу къеджэнхэр.

Еджэнимрэ текстым 1оф даш1энимрэ куулайныгъэхэр к1элэеджак1охэм агъотынхэ фаехэр:

- апэрэ ильэсныкъом 1упк1э къеджэним иамалхэр кызфагъэфедэхээз, къагуры1оу,тэрэзэу,1упк1эу ык1и псынк1эу къеджэнхэр;
- ят1онэрэ ильэсныкъом теубытагъэ хэльэу,псынк1эу,гуры1огьош1оу, 1упк1эу ык1и литературиэ къэ1ок1э шэпхъэ тэрэзым итэу къеджэнхэр;
- зэджэгъэхэ текстым ежь-ежырэу упч1эхэр фагъэуцунхэ,текстым имэхъанэ шъхы1э ык1и ар ежь ягүш1эхэмк1э къалотэжынхэр;
- зэджэгъэхэ текстым хэтым ыц1эк1э е ящэнэрэшхъэм итэу текстым имэхъанэ къалотэжынхэр;
- контекстэу зыхэтым ельытыгъэу гүш1эм мэхъэнэ зэфэшхъафхэр и1энхэ зэрильэк1ынштыр агъэунэфын,гүш1э ык1и къэ1ок1э дахэхэр текстым кыхагъэшын,текстым хэт геройхэм жэбзэ шъхъафэу а1ульмэ альшилъэн альэк1ыныр;

-произведениехэм ахэтхэм язек1уак1эхэм уасэ афашиныр,яш1ош1хэр ахэмэ къара1ол1энхэр,геройхэм ашыц горэм ехыл1эгъэ рассказ зэхагъэуон альэк1ыныр;

-къяхъул1эгъэ ё зыльыпльэгъэ горэмэ яхыл1агъэу жэры1ок1э рассказ зэхагъэуон альэк1ыныр;

-а рассказым къэтхыхъан(описание)ш1ык1эхэр щагъэфедэнхэр;

-пшысэхэм,гушы1эжъхэм,хырыхыхъэхэм гъэпсык1э шъхъафэу ахэльхэм афэнэ1осэнхэр;

-сноскэхэр,пычыгъохэр,шъхъэмэ ац1эхэр,абзацхэр,нэмык1хэр ежь-ежырэу агъэунэфынхэр;

-унэм щаджышт тхылъхэу къафагъэунэфыгъэхэм яхыл1агъэу яшык1эгъэшт к1элэц1ык1у тхылъхэр ежь-ежырэу къыхахынхэр,ахэм яджэнхэр;

-заджэхэрэ к1элэц1ык1у тхылъхэм осэ тэрэз афашиныр альэк1ыныр;

-тхылъым ык1ышъок1э,произведениеу дэтхэм ац1эхэмк1э,сурэтэу дэтхэмк1э,тхылъым и1э гушы1апэмк1э джыри зэмыйджэгъэх тхылъыр къызтегушы1эн ыньэк1ыштыр ежь-ежырэу къаоныр.

1. Лъапсэхэр.
2. Бжыхъэпэ маф.
3. Адыгэ гущы1эжъхэр. Таурыхъхэр. Хырыхыхъэхэр.
4. Зэмижэгъэ 1ук1эгъу. Кэстэнэ Д.
5. Мэзым иш1уагъэу къак1орэр.
6. Дунаир ины, ныбгъури тефэн. Пэнэштуу С.
7. Бжыхъэм иаужырэ мафэхэр. К1эрэщэ Т.
8. Адыгэ къуадж. Лъэустэн Ю.
9. К1уач1э нэмык1 къэрэр зимы1. Еутых А.
10. Бзыльфыгъэ 1эпэ1ас. Лэупэк1э Н.
11. Орэды1охэр. Хъэдэгъэл1э А.
12. К1ымаф. В.Воронковам зэритх. тет.
13. Ильэс л1ыжьыр.
14. Шэк1уит1у ягущы1. Бэгь Н.
15. Бэджэжъиемрэ тыгъужьымрэ.
16. Хъалыгъур гъэльяп1э. Жэнэ Къ.
17. Ныбджэгъур зыщыпсэурэр.
18. Ц1ыфым инасып. Цуекъо Дж.
19. Зы псыхъо закъо ны1эп.
20. Ц1ыфыр зэратек1угъэр. 1эштынэ Хь.
21. Народым ишъэо п1угъ. Аульэ Пю
22. Аслынагу зи1э бзыльфыгъ. Хъэдэгъэл1э А.
23. Модик иныбджэгъухэм альэк1о. Кощбэе П.
24. Ишытхъу егъаш1эм щы1эшт.
25. Гъатхэр къэсыгъ. Кэстэнэ Д.
26. Къэрбгъэм иджан. Нэхэе Р.
27. «Тыадыг» - тэ1о. Жэнэ Къ.
28. Ластычэу галстукур зыхэш1ык1ыгъэр.
29. Тыгъужьымрэ къыдырыымрэ.
30. Ц1ыфхэр зыхэт пшысэхэр.
31. Адыгэ гущы1эжъхэр.
32. Тек1оныгъэм имэфэк1. Кощбэе П.
33. 1энэт1э дэгъу уц1ыфэу дунаем утетыныр.